

สัญญาเลขที่ TDLS 500010

โครงการยุววิจัยสิ่งทอพื้นบ้าน
ฉบับสมบูรณ์ปี 2550

โครงการ การสำรวจลายผ้าสาวเกตของท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

อาจารย์ที่ปรึกษา นางกัลยาลักษณ์ พิลาภ
นางรุ่งทิวา วิมลสกิตพงษ์
นางสุดาดวง มะณีแสง^{*}
โรงเรียน ศตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

คณะกรรมการ

- นางสาวกัลยา สอนศรี
- นางสาวภาวนิล สากำ
- นางสาวกัตติภา รุ่งสินยงค์

30 กุมภาพันธ์ 2550

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกอ.)
ชุดโครงการวิจัย “พัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรมท้องถิ่น”

บทคัดย่อ

Abstract

การศึกษาเรื่อง การสำรวจถ่ายผ้าสาเกตของห้องถังหัวคร้ออยอีด มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจ และเปรียบเทียบลักษณะถ่ายผ้าสาเกตของกลุ่มตัวอย่างในห้องที่อำเภอเกยตรวิสัย อำเภออาจ สามารถ ، อำเภอเสลภูมิและอำเภอปทุมรัตน์ ซึ่งมีการทดลองผ้าในเชิงพาณิชย์ โดยนำผ้าถ่ายเอกสารลักษณะ ประจำจังหวัดร้ออยอีด สืดออกอินทนิลบก ประกอบด้วยถ่ายลงกล 5 อายุ ความหมาย ได้แก่ ถ่ายกองอี้ย มีลักษณะเป็นแม่น้ำ ลำคลอง เสนื่อน้ำที่อื้อต่อวิถีความเป็นอยู่ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ถ่ายนาคน้อย ให้ความชุ่มชื้น ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ยังความอุดมสมบูรณ์ ให้กับท้องไรและพื้นนา ถ่ายโคมเจ็ด บอกถึงความเพิ่มพูน ผลผลิตทางการเกษตรมีความสดใสในชีวิตเหมือนโคมไฟส่องสว่างไสวสู่ความรุ่งเรือง ถ่ายคำนภา ถ่ายเส้นตรง บอกถึงความซื่อตรง มุ่งมั่น เข้มแข็ง คำจุนหนุนชื่น อันเป็นอุปนิสัยโดยเด่นของชาวอีสาน และถ่ายหมากฉบับ กือพีชชนิดหนึ่งในตระกูลดอกหญ้า เป็นดอกเล็ก ๆ ของหญ้าเจ้าชู ชอบติดตามเสื้อผ้า สื่อความหมายว่า ผู้มาเยือน ได้ชมผ้าถ่ายสาเกต เที่ยวงานบุญพระหลวงของจังหวัดร้ออยอีด จะประทับใจไม่รู้ลืม เมื่อนำถ่าย 5 ลาย ลงกลไปศึกษาพบว่า อำเภอเกยตรวิสัย มีผลิตภัณฑ์ถ่ายสาเกตที่มีชื่อเสียง 3 ชิ้นงาน อำเภออาจ สามารถ 3 ชิ้นงาน อำเภอเสลภูมิ 3 ชิ้นงาน อำเภอปทุมรัตน์ 2 ชิ้นงาน แต่เป็นลายประยุกต์ของถ่ายสาเกต ไม่พบถ่ายสาเกตที่ครบสมบูรณ์ 5 ลายลงกลเลข

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ (Abstract)

บทนำ

ผลการสำรวจ

- วัตถุประสงค์	2
- วิธีการสำรวจ	3
- ผลการสำรวจ	4
- วิเคราะห์และสรุปผลการสำรวจ	12
- ข้อเสนอแนะ	12

เอกสารอ้างอิง

ภาคผนวก	13
---------	----

- ภาคผนวก ก ภาพลายสาเกตครบ 5 ลายมงคล	15
- ภาคผนวก ข ผ้าลายสาเกตประยุกต์	26
- ภาคผนวก ค ลายสาเกตประยุกต์ในผลิตภัณฑ์เครื่องใช้	32
- ภาคผนวก ง ประวัติวิทยากรท่องถิน	45
- ภาคผนวก จ ภาพวิทยากรท่องถิน และผลิตภัณฑ์	53

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางสรุปผลการดำเนินงาน	1
ตารางที่ 1 แสดงชนิดชั้นงานที่มีรายสาขาจากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด	4 – 6
ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด กับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ	8
ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ที่นำรายสาขาไปประยุกต์ใช้ในเขตท้องที่ 4 อำเภอที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง	9
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนกลุ่มทดลองผ้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ด้านเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด	10

สารบัญกราฟ

	หน้า
กราฟแสดงชื่นงานที่มีรายสาขาจากอำเภอต่างๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด	7
กราฟแสดงการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด กับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ	8
กราฟแสดงการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ที่นำรายสาขาไปประยุกต์ใช้ในเขตท้องที่ 4 อำเภอที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง	9
กราฟแสดงจำนวนกลุ่มหอพักที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ด้านเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด	11

บทนำ

ภาคอีสาน เป็นภาคที่มีการทอผ้ามากกว่าทุก ๆ ภาค เพราะการทอผ้าเป็นรายได้เสริมที่สำคัญของกลุ่มแม่บ้านในภาคอีสาน นอกจากนั้นคนอีสานยังมีทักษะการทอ การซ้อมสืบต่อ ที่ได้รับการถ่ายทอด จากบรรพบุรุษ มีเอกลักษณ์ ประณีต งดงาม โดยเฉพาะผ้าไหมหรือผ้าฝ้ายของภาคอีสาน จึงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

จังหวัดร้อยเอ็ด มีผ้าไหมที่เป็นเอกลักษณ์ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด คือ ผ้าไหมลายสาเกต ซึ่งผ้าลายสาเกตมีที่มาจากการชื่อ “สาเกตนคร” อันเป็นชื่อเดิมของจังหวัดร้อยเอ็ด และสืบต่อสืบทอดกันจนถึงปัจจุบัน ปัจจุบันได้มีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบของผ้าไหมสาเกตให้ทันสมัย สวยงาม หลากหลายรูปแบบ ซึ่งมีความหมายบ่งบอกถึงวิถีชีวิตของชาวร้อยเอ็ด ได้เป็นอย่างดี

กลุ่มผู้วิจัย จึงคิดจะอนุรักษ์ลายผ้าสาเกต ซึ่งมีลายมงคลนี้ไว้ จึงทำการสำรวจในอำเภอคลุ่มตัวอย่าง คือ อำเภอเกษตรวิถี อำเภออาจสามารถ อำเภอเสลภูมิ และอำเภอปทุมรัตต์ ที่มีการทอผ้า เชิงพาณิชย์ เป็นที่นิยมของท้องถิ่นและเผยแพร่ความรู้ลายผ้าสาเกตแก่ชนรุ่นหลัง เพื่อรักษาสืบทอดลายสัญลักษณ์นี้ต่อไป

ตารางสรุปผลการดำเนินงาน
ชื่อโครงการ การสำรวจลายผ้าสาเกตของท้องถิ่นจังหวัด
สัญญาเลขที่ TDLS500010

กิจกรรม /วิธีการทดลอง	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลการดำเนินงาน / ผลการทดลอง (ปฏิบัติจริง)	ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบ (ผลที่คาดว่าจะได้รับ : ปฏิบัติจริง)	ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในข้อใด	หมายเหตุ (ทำไม่ผลถึงแตกร่างหรือไม่บรรลุวัตถุประสงค์)
1. ประชุมชี้แจง อภิปรายให้ นักเรียนเข้าใจ วิธีการทำ กิจกรรม	1. นักเรียน เข้าใจ และ ทราบขั้นตอน วิธีการทำ กิจกรรม	1. นักเรียน ได้แบ่ง หน้าที่ และ มอบหมาย งาน รับผิดชอบในกลุ่ม	- นักเรียน ได้ ฝึกทักษะการ รวบรวมหรือ สำรวจข้อมูล ที่สำคัญของ ท้องถิ่น	ข้อ 1,3	
2. สำรวจลายและ เก็บตัวอย่าง ผ้าสาเกต ของท้องถิ่น ตามกลุ่มตัวอย่าง ในจังหวัดร้อยเอ็ด	2. นักเรียนมี ความรู้ความ เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ลายผ้าสาเกต	2. นักเรียน มี ความรู้ ความ เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ลายผ้าสาเกตของ ท้องถิ่น ตามกลุ่ม ตัวอย่างในจังหวัด ร้อยเอ็ด	- นักเรียน อธิบาย ความหมาย ของลายสาเกต ที่ประยุกต์ใช้ เป็นลายผ้าได้ - วิเคราะห์ ลายผ้าสาเกต ของกลุ่ม ตัวอย่างได้	ข้อ 2,3	

ผลการสำรวจ

ชื่อโครงการ การสำรวจลายผ้าสาเกตของท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด
สัญญาเลขที่ TDLS500010

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจลายผ้าสาเกตของท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะลายผ้าสาเกตของกลุ่มตัวอย่าง
3. เพื่อฝึกหัดกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

แนวคิดการวิจัย

กลุ่มผู้วิจัยคิดที่จะอนุรักษ์เผยแพร่ลายมงคล 5 ลายของผ้าสาเกต จึงได้ทำการสำรวจลายผ้าสาเกต ซึ่งได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างในอำเภอต่อไปนี้ อำเภอเกย์ตรีสัย อำเภออาจสามารถ อำเภอเสลภูมิ อำเภอปทุมรัตน์ ซึ่งทั้ง 4 อำเภอ มีการทอผ้าในเชิงพาณิชย์ ซึ่งเป็นที่นิยมมากในท้องตลาด ทั้งยัง เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่นด้วย โดยกลุ่มผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดและการประยุกต์ลาย สาเกตของกลุ่มตัวอย่างเพื่อเผยแพร่ความรู้ลายผ้าสาเกตแก่บุคคลทั่วไปและชั้นรุ่นหลังให้มีการรักษา สืบทอดลายสัญลักษณ์ประจำจังหวัดร้อยเอ็ดสืบไป

วิธีการสำรวจ

1) กลุ่มผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผ้าสาเกต ดังนี้

1. ลักษณะผ้าสาเกตแบบดั้งเดิม
2. ลักษณะผ้าสาเกตแบบประยุกต์
3. ผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด
4. ผลิตภัณฑ์ผ้าสาเกตที่ได้รับการคัดเลือกเป็นสินค้า OTOP ของจังหวัดร้อยเอ็ด
5. บันทึกภูมิปัญญาเพื่อสร้างตำนานผลิตภัณฑ์ลายสาเกตของจังหวัดร้อยเอ็ด

2) รวบรวมลายผ้าสาเกตจากอำเภอต่างๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีทั้งสิ้น 17 อำเภอ และ 3 กิ่งอำเภอ ที่มา : จากแหล่งข้อมูลคือ สำนักงานพัฒนาชุมชนร้อยเอ็ด , สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด, สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

3) เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ดและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เช่น อาหาร เครื่องดื่ม ของใช้และของประดิษฐ์ตกแต่ง ศิลปประดิษฐ์และของที่ระลึก สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

ที่มา : จากแหล่งข้อมูลคือ สำนักงานพัฒนาชุมชนร้อยเอ็ด , สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด, สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

4) เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ที่นำลายสาเกตไปประยุกต์ใช้ในเขตท้องที่ 4 อำเภอที่เลือกเป็นกลุ่ม ตัวอย่าง

5) เปรียบเทียบจำนวนกลุ่มทอผ้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ด้านเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ของจังหวัดร้อยเอ็ด

ที่มา : จากแหล่งข้อมูลคือ สำนักงานพัฒนาชุมชนร้อยเอ็ด , สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด, สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

6) เตรียมคำตามเพื่อสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ดังนี้

- 6.1 จำนวนหมู่บ้านที่ทอผ้าลายสาเกตในอำเภอที่มีจำนวนเท่าใด
- 6.2 การทอผ้าลายสาเกตที่ครบ 5 ลายมีจำนวนกี่กลุ่ม
- 6.3 ลายผ้าสาเกตประยุกต์ (ไม่ครบสมบูรณ์ 5 ลายคงคล) มีจำนวนกี่กลุ่ม
- 6.4 มีการทอผ้าใหม่ลายสาเกตมีจำนวนกี่กลุ่ม
- 6.5 มีการทอผ้าฝ้ายลายสาเกตจำนวนกี่กลุ่ม
- 6.6 มีการนำลายสาเกตไปประยุกต์กับเครื่องใช้อะไรบ้าง

ผลการสำรวจ

ตารางที่ 1 แสดงชนิดชิ้นงานที่มีรายสาขา จากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	จำนวนชิ้นงาน (ชนิด)	ชื่อชิ้นงาน
1	อำเภอพนมไพร	7	1. ผ้าไหมสารแก้ว 2. กระติบข้าวจากโอล 3. พานใส่ผลไม้ 4. งานรองแก้ว 5. กล่องกระดาษชำระบะ 6. หมวกกันแดด 7. กระเช้าดอกไม้
2	อำเภอชัยภูมิ	7	1. เสื้อกก 2. กระเบื้า 3. ผ้าปูโต๊ะ 4. ที่รองงาน 5. ที่รองแก้ว 6. แผ่นแขวนประดับ 7. ผ้าสไบ
3	อำเภอเกย์ตระวิสัย	3	1. ผ้าสไบบาง 2. ผ้าฝ้าย 3. ผ้าไหมมัดหมีหางกระรอก
4	อำเภออาจสามารถ	3	1. วยนึงข้าว 2. กระติบข้าว 3. ผ้าสไบ
5	อำเภอสละภูมิ	3	1. เสื้อกก 2. หมอน 3. กระเบื้าจากผักตบ

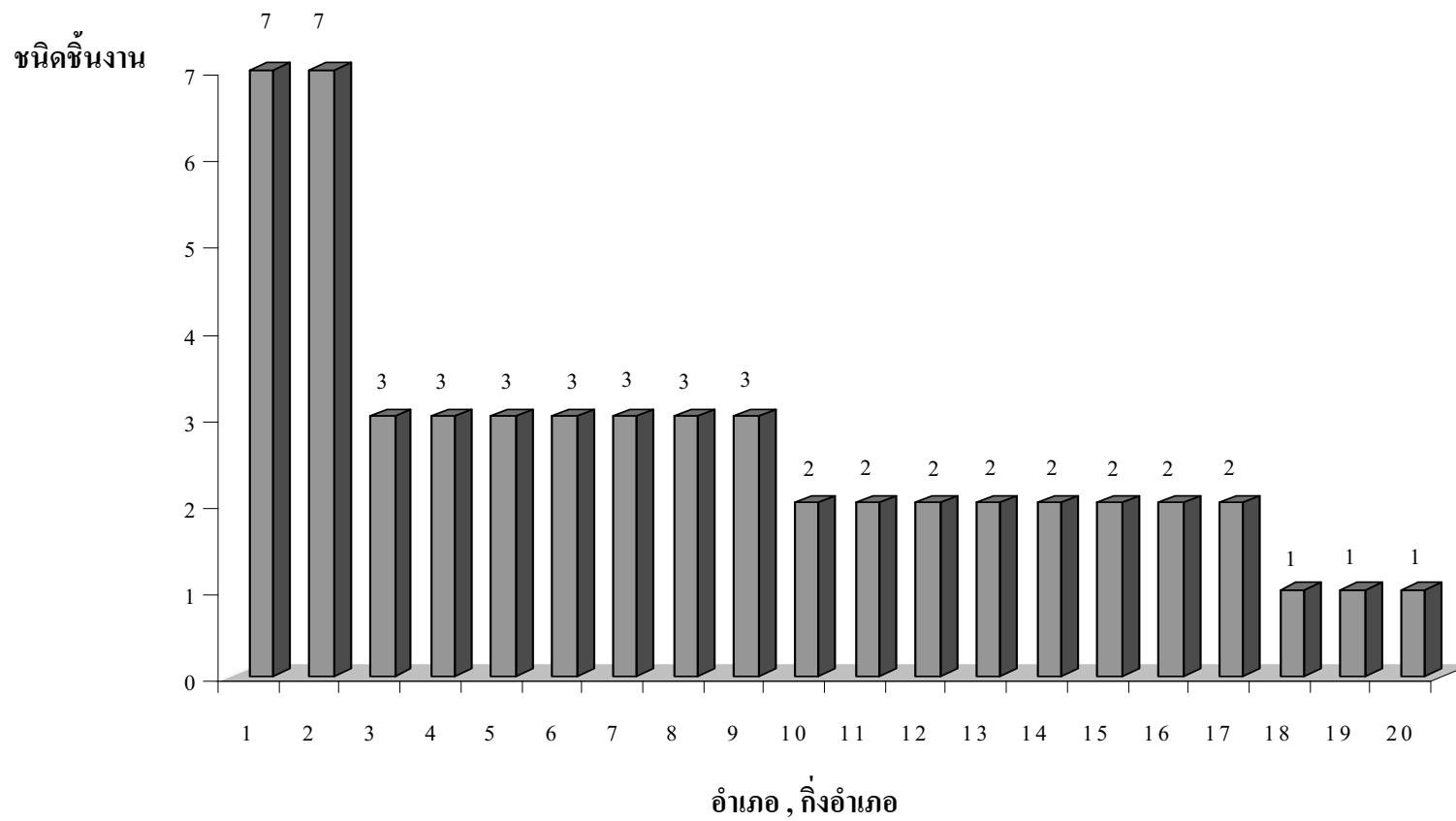
ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	จำนวนชิ้นงาน (ชนิด)	ชื่อชิ้นงาน
6	อำเภอโพนทอง	3	1. ผ้าไหมมัดหมี 2. ผ้าขาวม้าเชิงลายสาเกต 3. เสื้อกก
7	อำเภอโพธิ์ชัย	3	1. ผ้าทอลายราชวัตร, ผ้าไหมพรอม 2. เสื้อกก 3. กระติบข้าว
8	กิ่งอำเภอทุ่งเขายหลวง	3	1. เสื้อกก 2. ผ้าไหมลายโอบราณดึงเดิม 3. ผ้าขาวม้า
9	อำเภอหนองพอก	3	1. ผ้าคลุมไหล่ 2. ผ้าห่มฝ้ายโคกเลาะ 3. ผ้าไหมศูนย์ศิลปปาชีพ ผ้าน้ำทิพย์
10	กิ่งอำเภอหนองชี	2	1. กระเป้าผ้าไหมสตรี 2. ผ้าไหมมัดหมี
11	อำเภอศรีสมเด็จ	2	1. ผ้ายกดอกลายสาเกต นำไป เย็บเป็นกระเป้า ย่าม กระเป้า ໂගรัชพท์ ผ้าชงพระเหวด 2. เสื้อกกลายสาเกต
12	อำเภอปทุมรัตน์	2	1. ผ้าคลุมไหล่ 2. ผ้าสไบยกดอก
13	อำเภอจังหาร	2	1. ผ้าไหมหนึ่งชื่อลายประยุกต์ 2. ผ้าทอมือลายสาเกต

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	จำนวนชิ้นงาน (ชนิด)	ชื่อชิ้นงาน
14	กิ่งอำเภอเชียงขวัญ	2	1. ผ้าฝ้ายลายสาเกต 2. ผ้าไหมมัดหมี
15	อำเภอจตุรพักตรพิมาน	2	1. ผ้าขาว(ทำสีใบ, ตัดเสื่อ) 2. ผ้าไหมบ้านสวนมอญ (มีลายสาเกตด้วย)
16	อำเภอเมือง	2	1. ผ้าไหมบ้านปอการ 2. ผ้าไหมบ้านแวง
17	อำเภอสุวรรณภูมิ	2	1. ผ้าไหมมัดหมีโขลเปราะ 2. ผ้าไหมมัดหมี
18	อำเภอเมืองสรวง	1	1. ผ้าฝ้ายลายสาเกต
19	อำเภอเมียวดี	1	1. ผ้าไหมมัดหมี
20	อำเภอโพนทราย	1	1. ผ้ามัดหมีศรีสว่าง
รวม		54	

แหล่งที่มา : ภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด

จากตารางที่ 1 พบว่า จังหวัดร้อยเอ็ดมีการทอผ้า ทั้งผ้าไหม ผ้าฝ้าย และได้มีการนำลายสาเกต มาใช้ในชิ้นงานรวมทั้งสิ้น 54 ชนิดชิ้นงาน

แสดงชื่นงานที่มีลายสาเกตจากอําเภอต่าง ๆ ของจังหวัดร้อยเอ็ด

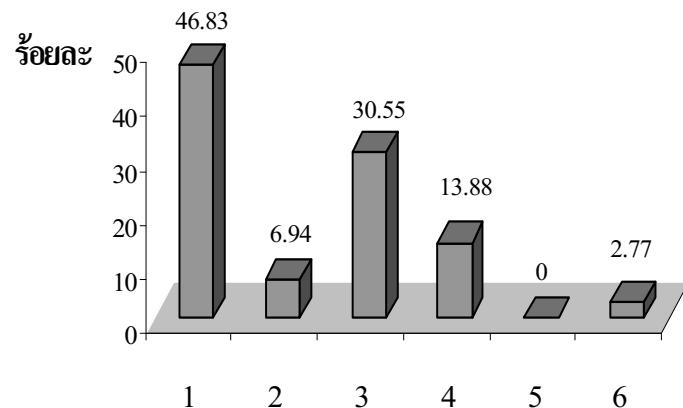
ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ดกับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

ระดับผลิตภัณฑ์	อาหาร	เครื่องดื่ม	ผ้าและเครื่องแต่งกาย	ของใช้และประดับตกแต่ง	ศิลปะดิษฐ์และของที่ระลึก	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	รวม
★	2	-	-	3	-	-	5
★★	19	1	11	3	-	1	35
★★★	6	3	8	3	-	1	21
★★★★	4	1	3	1	-	-	9
★★★★★	2	-	-	-	-	-	2
รวม	33	5	22	10	-	2	72
ร้อยละ	46.83	6.94	30.55	13.88	0	2.77	100

แหล่งข้อมูล : www.Otopportal.com สำนักงานพัฒนาชุมชนร้อยเอ็ด

จากตาราง พบว่า ผ้าและเครื่องแต่งกายมีผลงานที่มีคุณภาพสูงสุด 4 ดาว และมีจำนวนน้อยคิดเป็นร้อยละ 30.55

แสดงการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกาย ของจังหวัดร้อยเอ็ดกับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

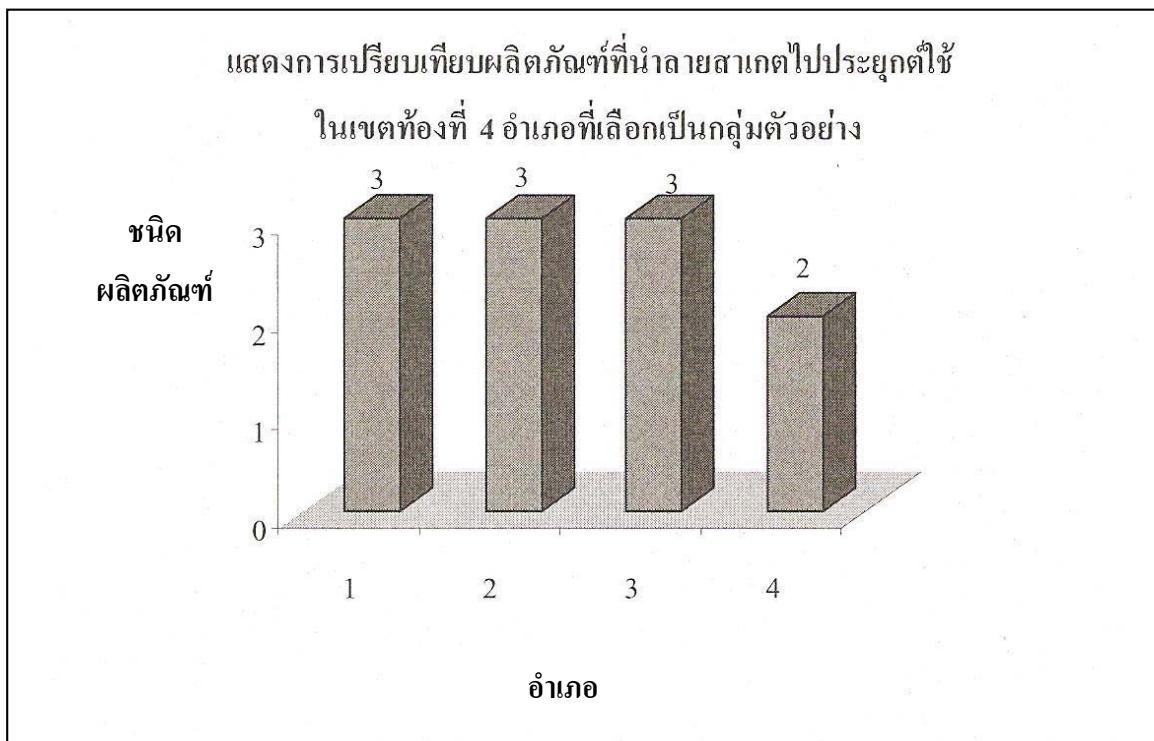

ผลิตภัณฑ์ของจังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ที่นำลายสาเกตไปประยุกต์ใช้ในเขตห้องที่ 4 อำเภอที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	ชนิดผลิตภัณฑ์	ชื่อผลิตภัณฑ์
1	เกย์ตรวิสัย	3	ผ้าสไบบาง, ผ้าฝ้าย, ผ้าไหมมัดหมี่
2	อาจสามารถ	3	นายนึงข้าว, กระติบข้าว, ผ้าสไบ
3	เสลภูมิ	3	เดือกอก, หมอน, กระเบื้องหินปู
4	ปทุมรัตน์	2	ผ้าคลุมไหล่, ผ้าสไบยกดอก
รวม		11	

จากตาราง 3 พบร่วมกันว่า ผลิตภัณฑ์ที่นำลายสาเกตไปใช้ยังมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.37 เมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ของจังหวัดด้วย

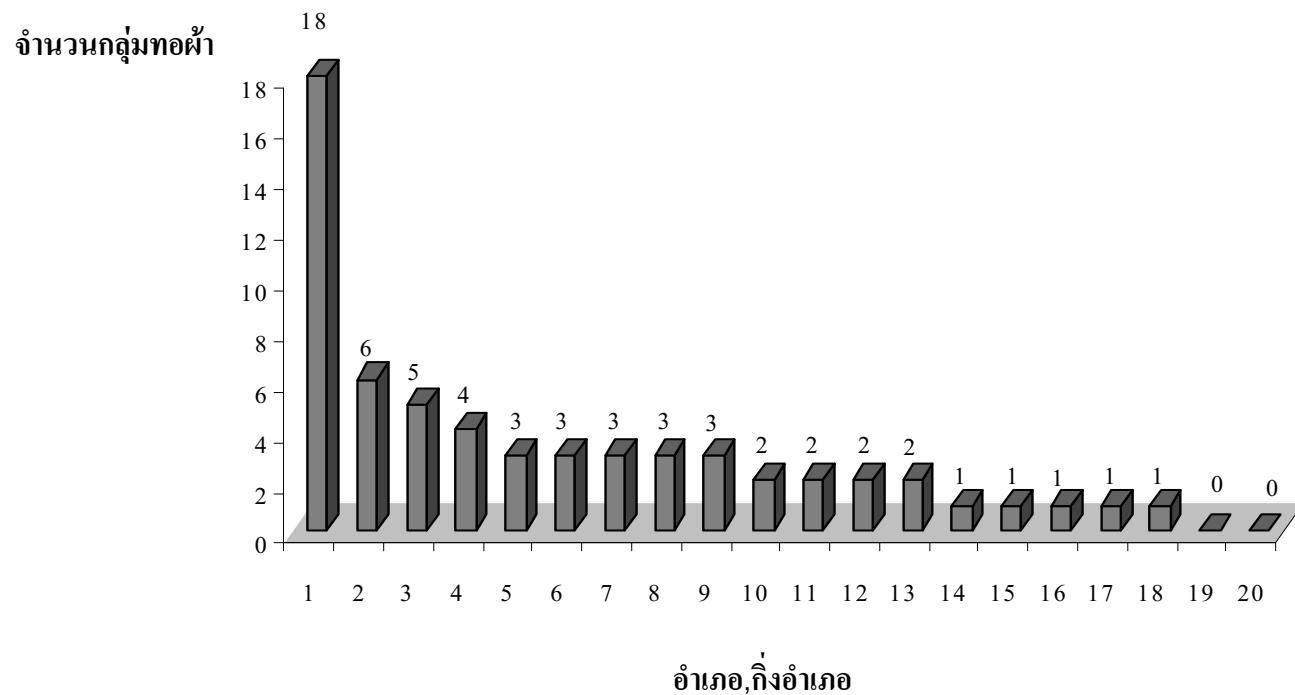
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนกลุ่มทอผ้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ด้านเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	จำนวนกลุ่มทอผ้า (กลุ่ม)
1	สุวรรณภูมิ	18
2	พนมไพร	6
3	เกย์ตรดิษฐ์	5
4	เมืองสรวง	4
5	ปทุมรัตน์	3
6	โภนทอง	3
7	ธนบุรี	3
8	กิงอำเภอเชียงราย	3
9	เมือง	3
10	กิงอำเภอทุ่งเขาหลวง	2
11	หนองพอก	2
12	จังหาร	2
13	อา韶มารถ	2
14	โภนทราย	1
15	โพธิ์ชัย	1
16	กิงอำเภอหนองสี	1
17	เมียวดี	1
18	เสลภูมิ	1
19	ศรีสมเด็จ	-
20	จตุรพัคตรพิมาน	-
รวม		61

แหล่งที่มา : สัมภาษณ์กลุ่มทอผ้า สำนักงานพัฒนาชุมชนร้อยเอ็ด

จากตาราง 4 พบว่า จังหวัดร้อยเอ็ดมีกลุ่มทอผ้ารวมทั้งสิ้น 61 กลุ่มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานซึ่งสามารถที่จะแนะนำเผยแพร่ลายสาเกตที่กลุ่มผู้วิจัยต้องการอนุรักษ์และให้นำไปใช้อย่างแพร่หลายต่อไป

แสดงจำนวนกลุ่มทอผ้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์
ด้านเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด

วิเคราะห์และสรุปผลการสำรวจ

จากการสำรวจผ้าลายสาเกตของท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด จึงเก็บตัวอย่างนำเสนอ รวมทั้งการประยุกต์นำลายสาเกตไปใช้ในเครื่องใช้ต่าง ๆ

อภิปรายผลการสำรวจ

จังหวัดร้อยเอ็ด จะมีผลผลิตส่วนใหญ่เป็นด้านการเกษตร และมีผลิตภัณฑ์หัตถกรรมในครัวเรือน เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้าย และเครื่องจักรสาราน และมีตลาดรองรับที่สำคัญ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี นครราชสีมา และจังหวัดใกล้เคียง

ข้อเสนอแนะ

ก. ด้านการเรียนการสอน

1. ควรส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับ การทอผ้าลายสาเกต ไว้ในหลักสูตรท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์ลายสาเกตซึ่งเป็นลายมงคลประจำจังหวัด
2. จัดให้มีชั้นเรียนอนุรักษ์ทอผ้าพื้นเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา
3. เปิดโอกาสให้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยเป็นวิทยากร ให้ความรู้ ด้านการอนุรักษ์ผ้าลายสาเกต อย่างกว้างขวาง แพร่หลายต่อไป

ข. ด้านเศรษฐกิจ

1. ผ้าลายสาเกตประจำจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่สนใจแก่บุคคลทั่วไป ควรได้รับการสนับสนุนโดยจัดทำแหล่งตลาดสินค้าให้เกยต์กร หรือกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มทอผ้าสตรี
2. จังหวัดร้อยเอ็ด มีแรงงานที่มีทักษะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทอผ้า สามารถขายตลาด หากมีการลงทุนก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมทอผ้า ซึ่งจะส่งผลทำให้เศรษฐกิจด้านนี้ดีขึ้น

ค. ด้านศึกษาค้นคว้าหรือวิจัย

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งทอ ผ้าไหม ผ้าฝ้ายให้เป็นที่นิยม เพื่อเป็นการเสริมรายได้แก่เกษตรกร
2. ควรศึกษาวิจัยด้านเทคนิคการทอผ้าลายสาเกตให้มีสีสันสวยงาม ตลอดจนการออกแบบแบบผลิตภัณฑ์ที่ทุกเพศ ทุกวัยใช้เป็นประจำ เป็นต้น

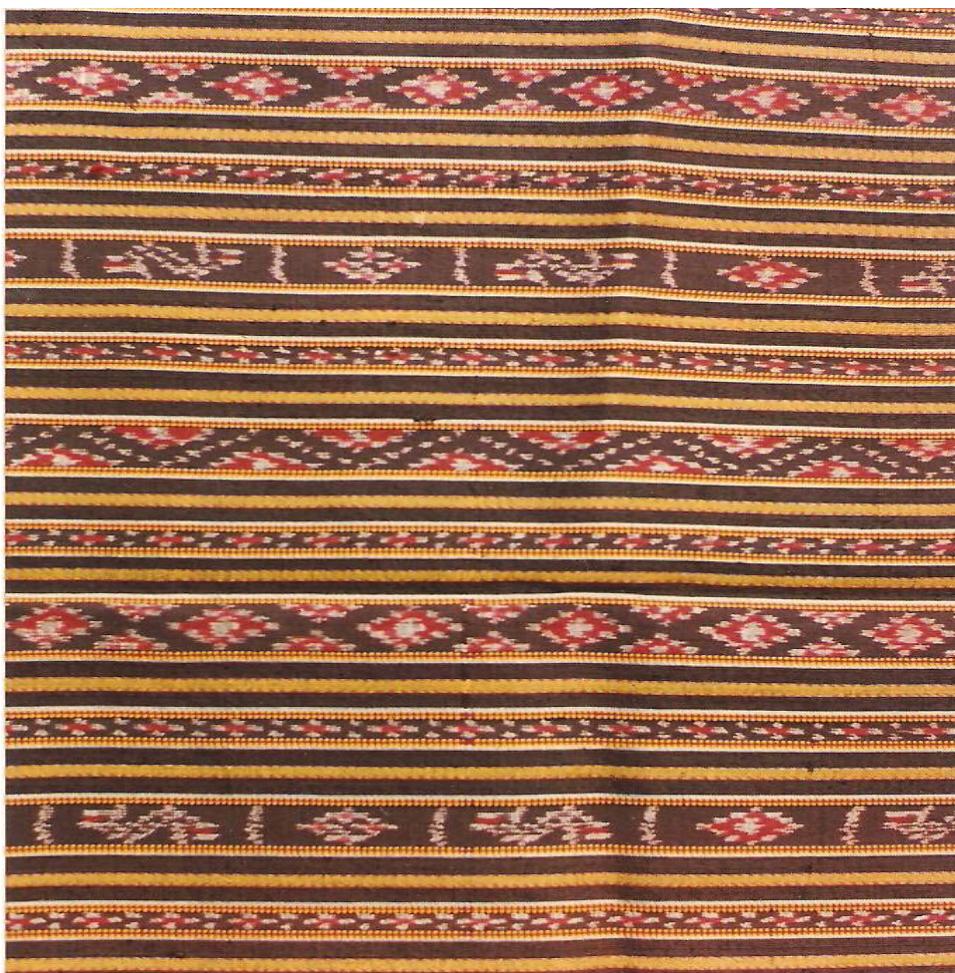
เอกสารอ้างอิง

ประดิษฐ์ กิ่งโกลและคณะ. 101 สุดยอด OTOP. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริกันต์อฟเฟซ , 96 หน้า.
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด. บันทึกภูมิปัญญาไทย ดำเนินผลิตภัณฑ์ OTOP . ร้อยเอ็ด :
โรงพิมพ์ 101 บลูปรินท์ , 81 หน้า.
อุทิศ เมืองแวง. เหลียวหลังแลห้าร้อยเอ็ด. สถา瓦ัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดและสำนักงาน
จังหวัดร้อยเอ็ด, 65 หน้า.
ชิลค์คลับ บริษัท. นิตยสาร Silk . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ชิลค์ พับลิชชิ่ง.

ภาคผนวก

ภาคนวก ก

ภาพลายสาเกต ครบ 5 ลายมงคล

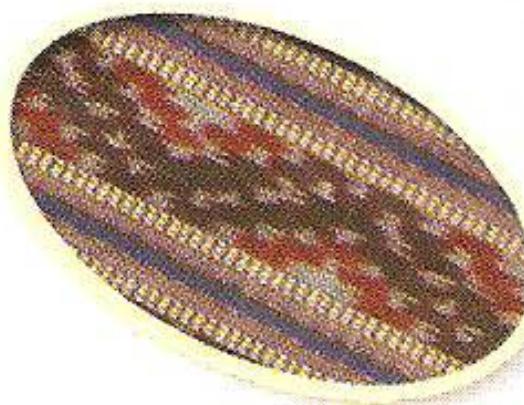

ผ้าไหมลายสาเกต เป็นลายเอกสารลักษณ์ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด สีดอกอินทนิลนก เป็นผ้ามัดหมี่ลายใบราณที่ทอละเอียดมาก ประกอบด้วยลายมงคล 5 อย่างมีความหมาย ดังนี้

ผ้าไนมลายสาเกต เป็นลายเอกสารลักษณะประจําจังหวัด

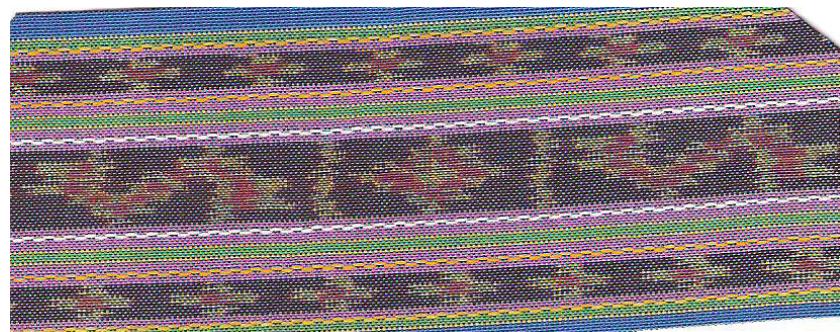
ร้อยเอ็ด สีดอกอินทนิลบก เป็นผ้ามัดหมี่ลายโบราณที่ทอ
ละเอียดมาก ประกอบด้วยลายมงคล 5 อย่างมีความหมาย ดังนี้

- 1. คลองเอี้ย** มีลักษณะเป็นแม่น้ำ ลำคลอง เปรียบเสมือนสายเลือดที่
เอื้ออำนวยวายต่อวิถีความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพ
เกษตรกรรม
- 2. นาคน้อย** เป็นลายพญานาคพ่นน้ำ ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ยังความ
ชุ่มชื้นอุดมสมบูรณ์ให้กับท้องไร่ท้องนา
- 3. โคมเจ็ด** เป็นลายที่บ่งบอกถึงความเพิ่มพูนของผลผลิตทางการเกษตร
ความอุดมสมบูรณ์ ความเป็นอยู่ที่ดี มีความสดใสในชีวิต
หรือเป็นโคมไฟสว่างส่องสว่างสู่ความรุ่งเรืองมีรูป
- 4. หมายจัน** เป็นชื่อพืชชนิดหนึ่ง ชอบติดเสื้อผ้าแล้วเอาออกยาก สื่อ
ความหมายเมื่อใครได้พบเห็น ได้สัมผัสผ้าสาเกตแล้ว จะเกิด
ความประทับใจ และอยากรมาจังหวัดร้อยเอ็ด
- 5. คำเกา/คำแผ่** เป็นลายเส้นตรงที่ปรากฏบนพื้นผ้า บ่งบอกถึงความซื่อตรง
มุ่งมั่น เข้มแข็งและยั่งยืนเป็นอุปนิสัยโดดเด่นของ
ชาวอีสาน

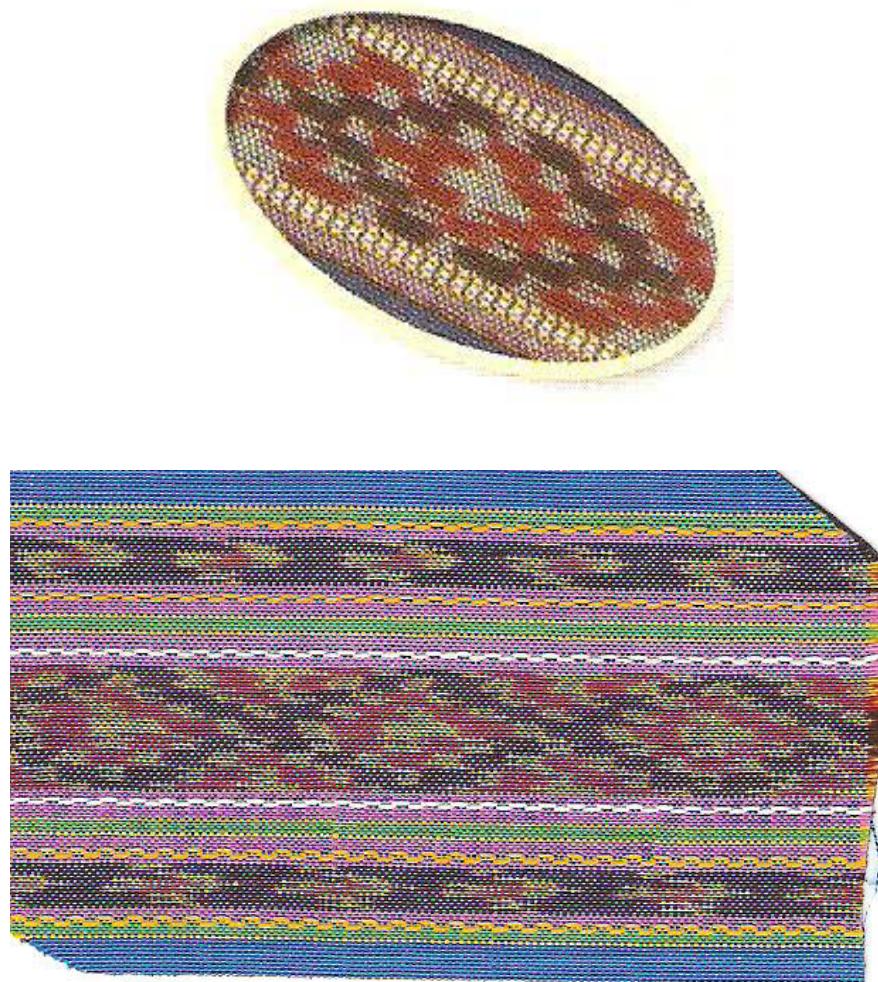
1. คลองเอี้ย

มีลักษณะเป็นแม่น้ำ ลำคลอง เปรียบเสมือนสายเลือดที่
เอื้ออำนวยต่อวิถีความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

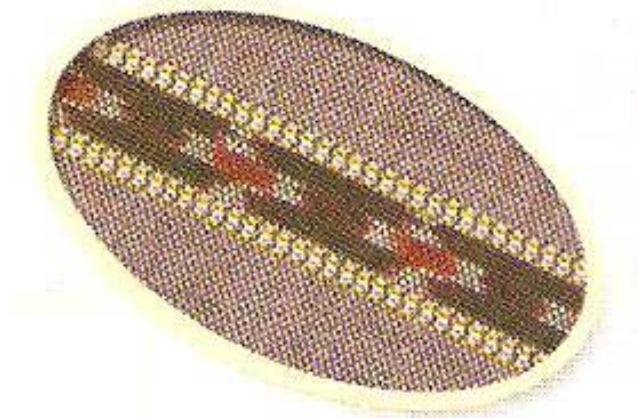
2. นาคน้อย

เป็นลายพญาคาดพ่น้ำ ฝนฟ้าตกต้องตามฤกุกาล ยังความ
ชุมชนอุดมสมบูรณ์ให้กับท้องไร่ท้องนา

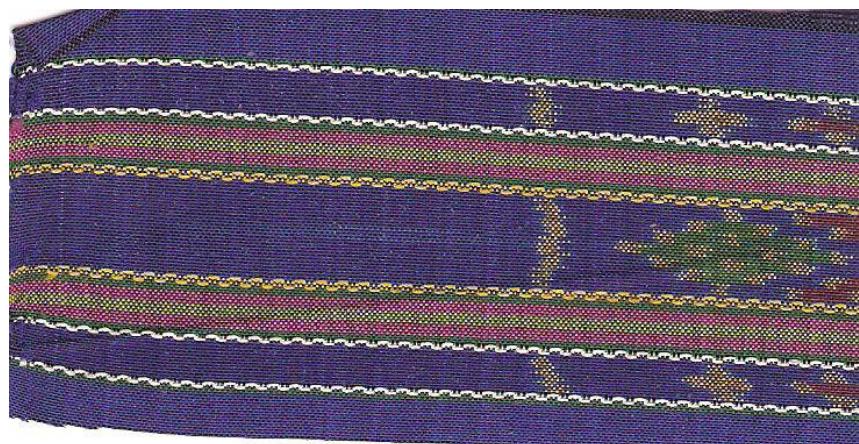
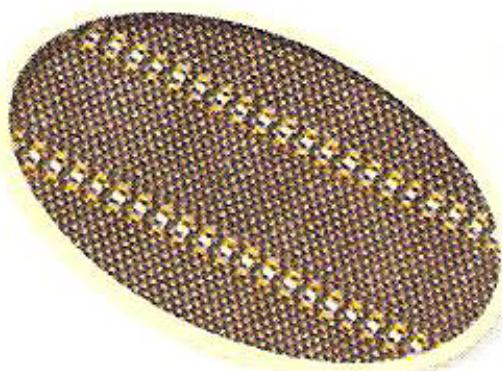
3. โคมเจ็ด

เป็นลายที่บ่งบอกถึงความเพิ่มพูนของผลผลิตทางการเกษตร ความอุดมสมบูรณ์ ความเป็นอยู่ที่ดี มีความสดใสในชีวิต หรือ เป็นโคมไฟสว่างส่องสว่างสู่ความรุ่งเรืองมีรู้จบ

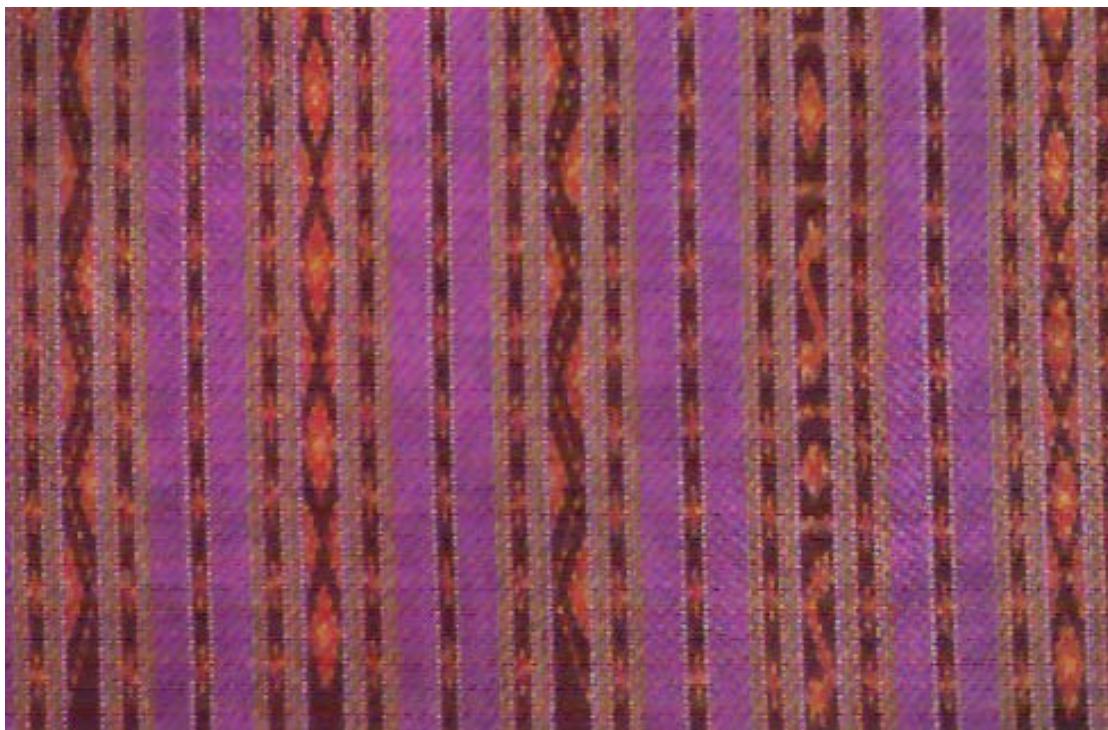
4. หมายจับ

เป็นชื่อพืชชนิดหนึ่ง ชอบติดเสื้อผ้าแล้วเอาออกยาก สื่อความหมาย
เมื่อใครได้พบเห็น ได้สัมผัสผ้าสาเกตแล้ว จะเกิดความประทับใจ และ^๔
อยากมาจังหวัดร้อยเอ็ด

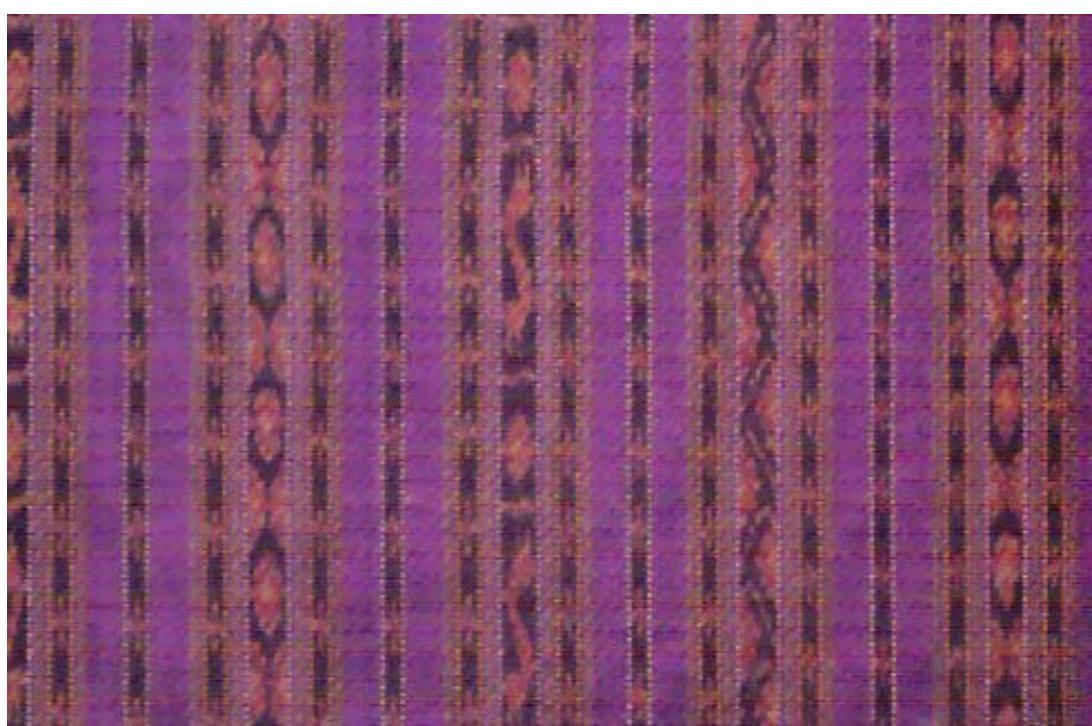

5. คำเกา/คำผ่า

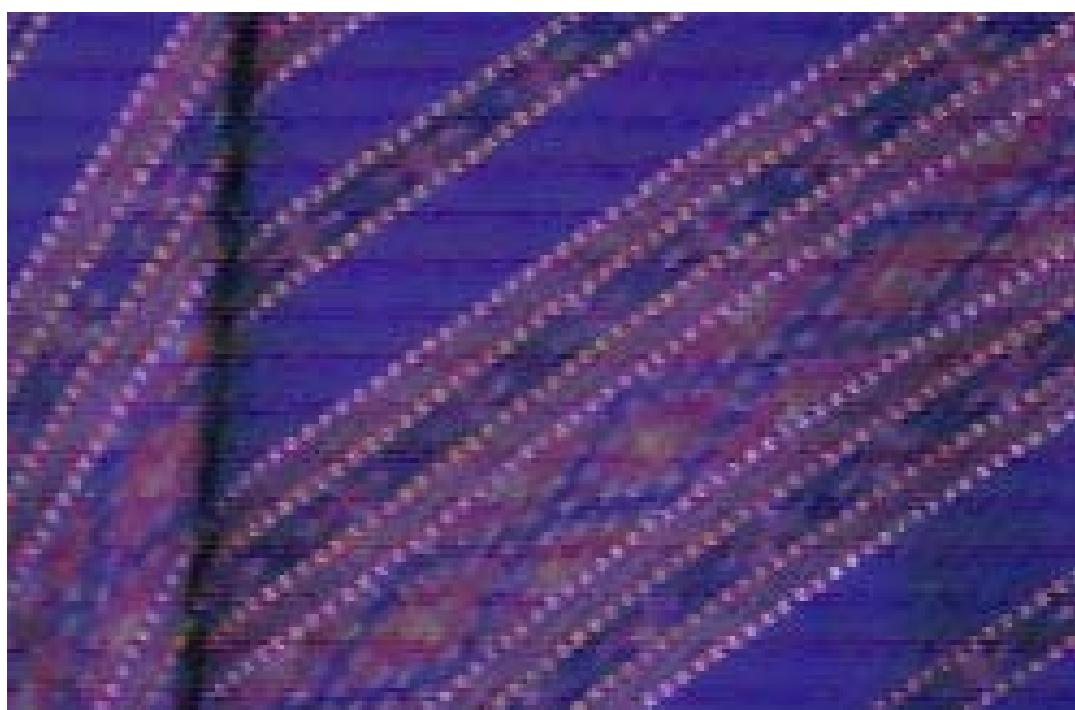
เป็นลายเส้นตรงที่ปรากฏบนพื้นผ้า บ่งบอกถึงความซื่อตรง
มุ่งมั่น เข้มแข็งและยั่งยืนเป็นอุปนิสัยโดดเด่นของชาวอีสาน

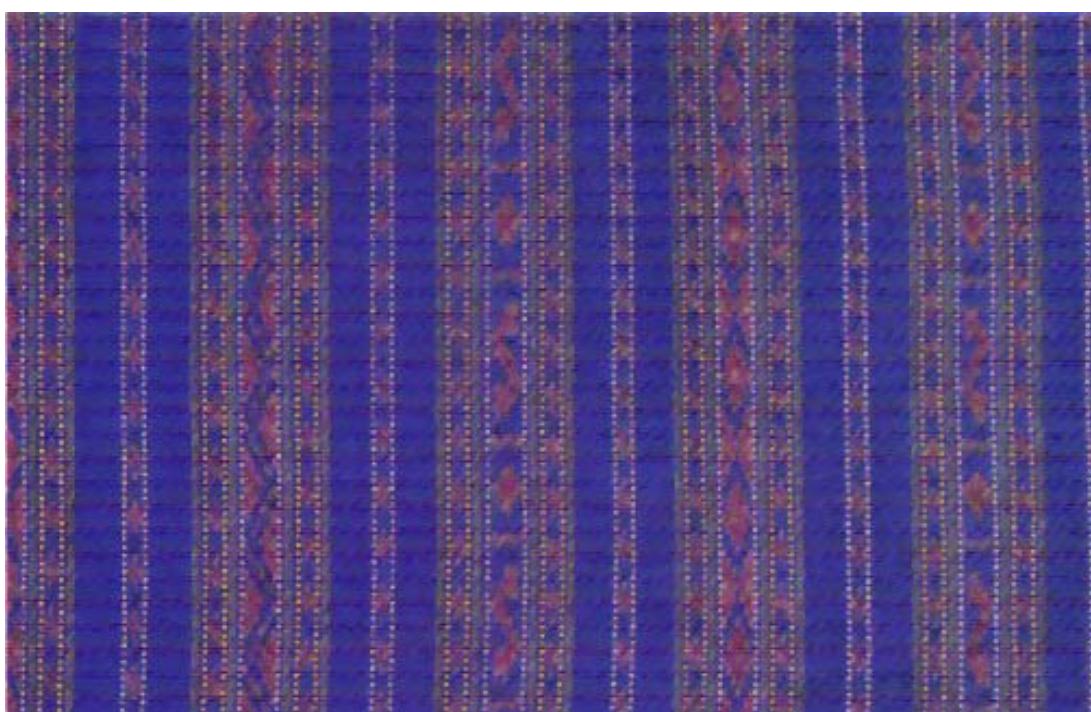
ผ้าไหมมลายสาเกต

ผ้าไหมมลายสาเกต

ผ้าไหมลายสาเกต

ผ้าไหมลายสาเกต